

leven, macht over mensen. Want het spreekt vanzelf dat men zich zonder zodanige begeerte, zonder de wil om een dominerende positie op te bouwen, niet laat benoemen tot voorzitter, eerst van een *Siebenerausschuss* die regelmatig de *Reichskommissar* en zijn *Generalkommissar für Finanz und Wirtschaft* moet adviseren, en vervolgens van een tweede commissie die het gehele bedrijfsleven dient te reorganiseren volgens het Duitse model.

Woltersom was ook voorzichtig. Het voorzitterschap van de Organisatiecommissie voor het Bedrijfsleven aanvaardde hij eerst nadat Snouck Hurgronje, voorzitter van het college van secretarissen-generaal, hem schriftelijk had doen weten dat het college het in 's lands belang achtte dat hij die functie aannam. Hij zocht zelfs een dubbele rugdekking: toen een Nederlandse bankier, Tj. Greidanus, in de voorzomer van '41 de gelegenheid kreeg, Zwitserland te bezoeken, vroeg Woltersom hem, bij het Nederlandse gezantschap te Bern te informeren wat de Nederlandse regering te Londen van zijn activiteit dacht. Greidanus kwam te Bern (de Nederlandse gezant was er ziek) bij de vroegere Berlijnse gezant terecht, jhr. mr. M. H. van Haersma de With. Deze kende Woltersom goed en gaf, niet alleen met betrekking tot diens werk maar ook tot dat van Snouck Hurgronje en Hirschfeld, geheel op eigen gezag ten antwoord: 'Londen heeft zeker volledig begrip voor hun situatie; laten zij gerust doorgaan.'¹ Of die woorden precies zo of in een nog wat stilliger vorm aan Woltersom overgebracht zijn, weten wij niet – in elk geval kreeg, ook in later jaren, een ieder die hem met kritiek lastig viel, te horen dat 'Londen', 'de koningin' dus, achter hem stond; er werd zelfs rondverteld dat hij daaromtrent een schriftelijk bewijsstuk in een kluis had liggen.

Aldus gedekt zette Woltersom door. Zijn streven was er op gericht, het hem toevertrouwde organisatorische werk in eigen hand te houden. Natuurlijk kon voor NSB'ers een plaats ingeruimd worden, maar dan een waarop zij het niet voor het zeggen zouden hebben. Werden zij lastig, dan liep hij naar Fischböck, desnoods naar Seyss-Inquart. Met beiden onderhield hij goede relaties, hetgeen mede in het belang was van Hirschfeld met wie Seyss-Inquart, gegeven Hirschfelds half-Joodse afkomst, geen persoonlijk contact begeerde. Zoals de Duitsers het zagen (en ook veel Nederlanders die zich ergerden), liep Woltersom keurig in de pas: hij werkte aan Duitse propagandistische publikaties mee, voerde het woord op een door de bezetter belegde conferentiedag van industriëlen, liet de Robaver veel geld aan de Winterhulp geven en wakte de andere bankinstellingen op, datzelfde te doen.

¹ Brief, 30 nov. 1945, van Tj. Greidanus aan de commissie-Fentener van Vlissingen (*Enq.*, dl. VII b, p. 20).